

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 24 Cor.
Pe jumătate an . . . . . 12 "
Pe 1 lună . . . . . 2 "
Numul de Duminică pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.
—
Pentru România și străinătate nr. de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admnistratie.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Terorismul în Rusia.

(*) Era de prevăzut, că Duma are să fie disolvată. Nici nu eră cu puțință ca ea să poată lucra. Prea eră compusă din elemente ostile una alteia. Reacionarii, cari aveau protecția Țarului, înțelegeau parlamentarismul și imunitatea deputatului așa, ca după o simplă cerere a poliției, deputații să poată fi arestați. Celelalte partide, înaintate, radicale și chiar revoluționare, au avut chiar dela început o atitudine intransigentă, așa că n'au putut ajunge la nici o înțelegere. Incidentul din urmă a fost numai pretextul pentru a pune capăt unei situațiuni anormale.

Prin disolvare, se înțelege, Țarul a dat încă odată câștig de cauză — reacțiunii. Aceasta, dupăcum se vede, a și grăbit să exploateze situația. A inaugurat, pe d'oparte, un terorism de par'că nici nu s'ar fi vorbit vreodată în Rusia de parlament și libertăți publice, iar pe de altă parte a reușit să stoarcă Țarului un ucaz care reduce grozav drepturile electorale de până acum.

S'a dat, mai presus de toate, o lovitură mare *naționalităților*. Parcă au luat exemplu legea electorală ungară: reprezentarea naționalităților, după număr și averea lor, a fost făcută ilusorie. Nu numai s'au desființat cercuri electorale naționaliste, dar chiar cele rămase au fost aranjate astfel și modul de alegere s'a orânduit atât de — rusește, încât abia se mai poate spera să pătrundă în dumă potrivit de al guvernului.

Rușii vor avea deci la toamnă o dumă după placul guvernului reacionar... Cel puțin în acest semn s'a disolvat duma și s'au luat măsuri pentru alte alegeri.

Se pare însă că pe cât este reacțiunea

de selbatică, pe atât partidele revoluționare luptă mai intensiv și înainte de a se ajunge deschiderea unei dume noi, Rusia va trebui să treacă iar' printr'o zguduire colosală. În acelaș timp când se comunică știri despre teroarea guvernului, care arestează cu grămada pe fostii deputați, (s'a arestat aproape întreg partidul numit terorist) elementele radicale, revoluționare și teroriste au pornit și ele nu numai o propagandă întinsă, dar chiar o acțiune, *prin fapte*. Abia se mai poate face socoteală: oare reacțiunea *guvernului*, ori aceea a terorștilor seceră mai multe jertfe?

În lupta asta s'a amestecat chiar — armata. La Sevastopol elevii școlii de marină, sub conducerea unui căpitan (Rujak) au atacat însaș corabia admiralului, bombardând-o cu petri. În acelaș timp se pusesse la cale un atentat încontra generalului Kaulbars, comandantul Odesei.

Peste tot, e o teroare ca pe vremea războiului cu japonezii, când anarhia cea mai cumplită se înstăpânise asupra marelui imperiu.

Se înțelege, nimeni nu poate profeti ce-o să iasă din toate acestea!

Deocamdată vedem un singur lucru: guvernul s'a apucat să mulțumească și să pacifice spiritele arestând și punând la cale pseudo-judecăți. Tot cum făcuse după disolvarea întâiei dume. Se știe însă, că nici atunci n'a ajuns la rezultatul dorit, căci deși a scos din luptă pe capii opoziției, a doua dumă n'a fost mai puțin ostilă. E foarte cu puțință dar, ca și sistemul de teroare actual să producă o dumă încă și mai radicală.

Poate se va convinge atunci și Țarul, că ascultând de actualii săi consilieri reacionari și nedând atenție dorinții poporului,

riscă să îmbătrânească și să moară, fără a vedea funcționând duma ca celelalte parlamente europene! Ori că va renunța să mai facă încercări cu parlamentarismul și va reveni la vechiul sistem al cnutului și exilare în Siberia!?

Obstrucția croată. A fost zadarnică amenințarea de alaltăieri a lui Wekerle. Croații continuă cu vorbirile lungi în limba croată, iar deputații maghiari îi ascultă în liniște. Ieri a fost în cameră și Polonyi, care se trudește în ruptul capului, să facă pace. Numai cât acuma croații nu mai sunt la Fiume, nu se mai lasă ademeniți de Polonyi. Aleargă în dreapta, aleargă în stânga, fără nici o ispravă și desnădăjduit exclamă:

— Nu e om pe fața pământului, care să îndrepteze ce strică un nebun. Cine dracul s'a pus să vă atingeți de chestia croată? Dacă ați fi lăsat neatins ce-am făcut eu, acum n'ar fi nici un năcaz.

Numai cât Dumnezeu nu rabdă. Când se împlinește vremea toate se desfășoară așa cum trebuie. Iar vremea s'a împlinit.

Penziile ofițerilor. Ministrul de războiu a terminat proiectul de lege al penziilor ofițerilor, care în scurtă vreme va fi prezentat în ambele camere ale monarhiei. Cea mai însemnată reformă a penziilor este că pentru primirea salariului întreg ca penzie se cer 35 ani de serviciu, în loc de 40 câți se cereau până acuma.

Supilo, șeful rezoluționistilor croați este acum eroul zilei, în jurul lui se învârtă politica ungară. Dacă el nu desarmează, guvernul pe zi ce trece ajunge în strâmtoare tot mai mare. Membrii guvernului, după cum spune un ziar de seară, au și exprimat părerea că le-ar veni la socoteală dacă Supilo ar fi înlăturat de pe planul întâi, cu ceilalți poate ar ajunge la înțelegere. S'a

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Intr'o sară de vară.

Novelă de Maxim Gorkij.

Intr'o sară caldă de vară am colindat din capăt până în capăt stradele strâmte și strâmbe ale micului orașel. Ușa unei case era deschisă; cu mirare privesc în lăuntru și văd mai mulți oameni șezând unul lângă altul liniștiți, tăcuți.

Odaia eră mică și scundă. Prin înunerecul de jumătate, văd capete sure, vestminte și picioare murdare, încălțate cu ghete învechite, aruncate. Cu glas domol începe unul:

— Da, de-o sută de ori mai frumos sună fanfara la noi, decât aici. Aspectul luminilor dela altar e cu mult mai măreț, mai sublim.

Pășesc pragul. Toți oamenii privesc pentru un moment spre mine, pe urmă se întorc iar înspre unghiu și ascultă pe celce vorbia. Cer dela bătrânul crâșmar o sticlă cu bere. Ascult apoi și eu într'acolo:

— Toate sunt altcum în locul nașterii mele, numai... sărăcia tot aceeaș e ca și aici...

— Acea pretutindeni e la fel, intrerupse cineva într'un ton străin.

Masa, lângă care ședeau eră lângă fereastră. Imi ridic capul ca să pot vedea mai bine pe vorbitor. Cine amintise despre fanfară eră femeie. Trăsesse cam mulțisor la măsea, căci își mișcă buzele și când nu vorbia. Cu pieptul plecându-se peste masă, cu ochii nchiși vorbește și clatină trist cu capul.

— Nici într'un loc nu-i omul fericit, decât în locul nașterii sale.

— Patria omului sărac e acolo, unde și agonisește cele de trai, intrerupe al treilea glas. Față în față cu femeia ședeă un bărbat zdrențos. Punându-i înainte vinars îi zice:

— Bea, înghite!...

Omul acesta eră înalt, osos, uscățiv. Cămașa-i eră murdară, iar gulerul i-l bucătăfise de tot nemilosul timp. Ochii-i erau mari. Cu o curiozitate neînțeleasă și-i întorcea în toate părțile. Lângă el ședeă un fiăcău finăr, robust. Purta mustajă lungă ca sergenții. Socotit după îmbrăcăminte putea fi vre-o calfă de brutar. Al treilea eră vecinul meu cunoscut: Niușca Clempner. Omul acesta eră beat de tot. Iși deschidea obosit gura, ca un pește. Intr'una mormăia:

— Tu femeie cântă... Dar n'auzi!...

Ceialalți, vre-o șase, se pierdeau de tot în fumul de țigări. Beau liniștiți și numai din când în când mai auziai câte-o vorbă.

— Dacă mergi la slujbă dumnezească, acolo cântă orbi, zice femeia în dialect rusesc.

— Dar cântă frumos!...

Față în față cu mine, la ceialaltă fereastră ședeă un bărbat cu părul lung. După exterior putea fi socotit cântăreț. Avea barbă roșie, încălțita și din cauza părului, grozav de mult, ce-i acoperea capul, fața i-se vedea mică. Ochiul drept îi era legat, cu stângul se uita mereu la femeie.

— Și eu i-am auzit, zise el sbierând. Toți se ridicară, să-l privească.

— Umblat-am prin Kiew, prin Belaja, Zerkov, la celelalte nu le prea știu. Numai în acele orașe cântam cântecul meu favorit: »Dnipro, Dnipro ești mai lat decât marea«. În corul teatrului eu aveam glas mai bun...

Glasul lui umplea întreaga sală. Fiecare cuvânt, ce-l rostea eră trist și dureros. Așa era de desnădăjduit, încât ni-se înduioșa inima.

— Femeie vino aici! Șezi lângă mine. Poștești bere! Îți dau câtă vrei!

Vecinul cel înalt și uscățiv se scoală:

— Hoho! Femeia asta este oaspetele meu.

— Tot una este, că eu îi dau, ori tu... Este tot una...

— Femeie dragă, cântă. Cântă dragă, zice Clempner beat. Cântărețul o îndeamnă și el:

— Femeie cântă, dacă ști! Capeți dela mine 20 de copeici.

— Ține-ți numai banii, zice omul cel lung și uscățiv.

— Nu vorbi, cu toții suntem deopotrivă. Toți avem lipsă de parale, ca drumul de petricele.

Omul cu barba roșie, întinde mâna în buzunar, ia punga și o izbește de masă. Intr'ansa sunau banii.

— Ai auzit? întrebă el și o puse în buzunar. Femeia își închise ochii, ca și când ar visa.

— Da, tocmai acum îi văd. Pe ei, pe orbi. Șed pe margina drumului unul lângă altul. Soareie le pârlește capetele pleșuve, iar vântul aruncă liniștit praful peste ei.

— Da, da. Așa e. Eu încă îmi aduc aminte zice omul legat la ochi.

— În jurul lor stau oameni și ei cântă.

Din pieptul femeiei s'aude începutul suspinător și plin de durere al cântecului: »Măicuța mea«.

— Așa, zise artistul și lovește tare masa.

și făcut încercare în privința asta, dar croații stau strânși în jurul lui Supilo și ori cât episcopul Drohobeczky caută să niveleze lucrurile, e greu să se ajungă la o înțelegere.

Auzind că ce plan are guvernul, Supilo a zis:

— Nu-l cred capabil pe guvern să comită o ilegalitate nici față de mine, nici față de colegii mei. De altfel nu cunoaște situația și nu o judecă bine celce crede că eu conduc lupta și că eu sunt sufletul mișcării. Nu e o singură partidă în Croația, care să se mulțumească cu mai puțin decât prețindem noi!

După știrile mai noi, nici nu se crede ca să se ajungă la înțelegere fără ca guvernul să cedeze.

ȘOVINISMUL.

(v. n.) Imprejurările de azi ne fac câte odată, să apreciem unele calități, cari sunt în folosul sau detrimentul acelor, cari le posed. Și fiindcă șovinismul e o calitate, care la unele popoare nu e o calitate individuală, ci o calitate colectivă, care determină manifestațiunile intelectuale și bogăția culturală a acestei colectivități, ne îndeamnă aproape în mod imperativ să ne oprim puțin la ea și să-i facem, pe cât e posibil, diagnoza recerută.

Ce-i șovinismul? E un sentiment degenerat, ajuns în extremitate din cauza prea marelui adorațiuni, ce i-se dă acestui sentiment. Cauza primordială a unui sentiment poate fi o idee, idee genială pentru realizarea căreia se însuflețește nu numai individul ci și colectivitatea. Imediat, ce se începe lupta pentru realizarea acestei idei, ea trece în lumea sentimentelor, le pune pe acestea în mișcare și ideea însăși, curată cum a fost la început, genială în concepțiunea ei și aproape un ceva concret în capul celui, ce a plămădit-o, devine ceva șters, spălăcit și întunecat. Pe urmă ei rămân numai fructele: sentimentele. Sentimentul e stăpânul, el cârmuiește, el lucrează, el execută, revoltă lumea psihică a luptătorului, își îndeplinește cu sălbătăcie pofta și în orbia lui nu mai cunoaște hotare. Acest fapt însă se întâmplă mai ales la indivizii lipsiți de o cultură și civilizație mai temeinică. Și dacă din nefericire acești indivizi sunt așa de mulți, încât complexul lor formează un neam, un popor întreg, nu-i eschis ca întreg acest popor, să devie rob al exceselor de sentimente născute la început din o idee curată, senină, genială.

Dar să vorbesc deschis.

Naționalismul ca atare la început a fost o idee, idee genială, sălășluită în capul unui bărbat genial. La început această idee s'a păstrat ca o idee curată, dar care a început să se concretizeze tot mai mult în capetele omenimii.

Admirațiunea față de această idee a crescut tot mai mult și când cei cuminți au înțeles însemnătatea practică a acestei idei, au început să lupte pentru ea, lupta lor s'a pornit pătimaș și se părea, că nu va înceta niciodată, până când această idee nu va fi realizată. Lupta pornită a devenit o luptă de sentimente, o luptă aprinsă de convingeri, de întăritări sentimentale. Cu toate acestea deși ideea a fost una și curată pentru toți și deși lupta a izvorit numai din această idee, totuș felul de luptă a început, să se deosebească în mod esențial după gradul de cultură și civilizație al indivizilor și popoarelor.

Cei cuminți au apercipiat corect înțelesul genuin al ideii de naționalitate, pentru că ei au înțeles, că această idee senină în firea sa trebuie să fie realizată cu mijloace firești, naturale, cari nu ating și nu alterează pe ceice se luptă încă pentru această idee. Au înțeles, că această idee, deși la început realizarea ei poate să provoace revoluție, totuș ținta e fericirea și nu goana și hula împotriva oamenilor. Au înțeles, că lupta, ce o poartă un popor pentru această idee, deși a deraiat în luptă aprinsă de sentimente, totuș trebuie să-și păstreze caracterul său local, să păstreze hotarele luptei exclusiv în mijlocul poporului de aceeași limbă și lege și să n'o extindă asupra acelor neamuri al căror caracter etnic, să deosebește esențial sau total de alte caractere etnice.

Altfel însă au apercipiat această idee indivizii și popoarele mai puțin culte sau de tot neculte. Ele în necultura lor, în loc să folosească ideea de naționalitate ca un făt al păcii și al întăririi lor, au căutat să facă din ea armă josnică, cu care să pătrundă ca niște bandiți fără de lege în sanctuarul curat al altor neamuri și să leucidă orice dor de luptă și însuflețire pentru aceea idee, care i-a aprins pe toți la luptă. Lupta asta a încetat de a mai fi o luptă pentru ideea senină de naționalitate, ci a devenit o luptă destrăbălată, menită săucidă orice ordine și bunăînțelegere dintre neamuri. A încetat de a mai fi jertfiera pentru un ideal, ci a devenit o justificare nervoasă de sentimente barbare, cari nu mai țin cont de rațiune, ci se impun ca tot atâția casapi sălbatici stăpâni peste orice manifestațiune liberă intelectuală. Lupta asta e adorațiunea nebună a unui sentiment fără bază, lipsit de originea lui curată, căci ideea din care s'a născut a murit. Și această adorațiune descreață, care nu vede,

n'aude, nu judecă, nu pricepe, nu cruță, nu-i milă, ci atacă, lovește, prigonește și omoară e șovinismul. El e casapul barbar, care de când s'a născut și a scos ochii, ca să nu vadă victimele crude, pe care le lovește cu săcurea în cap. Șovinismul e naționalismul degenerat, e înnebunirea naționalismului. Șovinistul, necult cum e, nu vrea să înțeleagă și nu înțelege, pentru că nu e capabil, că ideea de naționalitate nu i dă drept ni măru, nici individului și nici poporului, ca acest individ sau popor, să-și valorizeze ființa sa prin prigonirea altor neamuri sau fie chiar și prin tendința de a amalgamiza caractere străine etnice.

Ideea de naționalitate e în sine un ce compact, întreg, concret, care exclusiv numai prin sine se poate valoră și această valorare numai în cadrele sale exclusive se poate duce la îndeplinire. Un popor, care și-a adoptat această idee trăiește deja în lumea ei și peste hotarele ei nu se poate trece, iar adoptarea ei nu se poate face decât numai în întregime. Această adoptare trece apoi ca o moștenire sfântă și absolută din tată în fiu și din neam în neam. Ea respectează numai până atunci, până când și alții o respectează, îndată însă ce trece cineva peste rostul ei curat, ea încetează de a mai fi. Și lupta, ce se pare, că o poartă unii pentru ea, e o luptă falșă, o luptă de paiați neserioși, care își are izvorul în cele mai degenerate sentimente. Și fiindcă lupta e degenerată și purtătorii ei sunt degenerați și cel degenerat, lipsit fiind de materia necesară a vieții, trebuie să moară.

Șovinistul trebuie să cedeze sau să piară, trebuie să caute ogașa sănătoasă a culturii, să străbată în firea curată a ideii de naționalitate și să jure credință ei, sau să se lase în voia cumplitei Eris, care-i face spume la gură și-l pregătește pentru trecerea dumberăvii stigiane.

Nu șovinism se cere, ci naționalism și încă naționalism curat, care nu vatămă, nu atacă, nu lovește și nu omoară, ci cruță și întărește caracterul poporului însuflețit și nutrit de țaria lui.

Șovinismul e semnul nefericit al degenerării omenești, e reducerea la starea animatică a omului și acest fapt nu trebuie admis în ziua de azi, când trăiește în om tot mai puternic ideea perfecționării și a fericirii.

Șovinismul împiedecă realizarea acestui ideal, el e cel mai înverșunat dușman al libertății și a egalității neamurilor, pentru că fiind o calitate de bitocească nu poate avea puterea de a pricepe înaltul rol al omului de azi, care e dator să lupte pentru fericirea tuturor neamurilor.

— Te rog nu conturbă pe cântăreț, zise mănios copilandrul cel uscățiv.

— Măgarule, zise artistul, — ce te scremi? Cel cu părul roșu trage cu ochiul prietinelui său și-și sufulcă amândouă mânecele cămeșii. Uscățivul își caută ciomagul. Atunci s'aude din colț un glas:

— Dacă dta, die, ești cuit, nu conturbă pe altul în distracția sa!... Nu-i frumos!...

Femeea își deschide pentru un moment ochii apoi își strânge mâinile la piept și începe a cânta:

»Ajutați pe bietul orb!...
Sărmanu-el ar lucra,
Dar închiși i-s ochii 'n veci!«

Totul e liniștit în odaie. Bărbatul cel negru își închide ochii, cel roșu privește înainte trist de tot. Îndeamnă mereu pe cei de față să tacă:

— Pst... pst...
Dar nu era de lipsă, căci toți ședeau nemișcați, ca oamenii de tot bătrâni.

Omul cu laibăr își întoarce urechea în partea, de unde vine cântecul. Prin întunecătura îi văd un

ochiu foarte mare, eră ca un cărbune stins, până când celalalt îi era mic și scilpicios.

»Nu vedem cerescul tron,
Nici soarele lucitor,
Vă 'ndurați de bieții orbi!...«

Motivul cântecului era de tot simplu. Era ca un bocet, își umplea însă sufletul de amărăciune.

»Fii cerești, vă îndurați!...«

Acest vers eră plin de suferința, ce o simte un om, care nu vede lumina zilei, a omului, care se pleacă mereu în jos, proptindu-se în băț, fără nici o nădejde...

»Unde mergem, nu vedem!...«

Glasul femeii tremură de amărăciunea, ce o simte numai cel osândit pe veci la întunecătura. Oamenii stăteau liniștiți. Glasul aspru al femeii umplea întreaga încăpere și undulă cu putere peste capetele oamenilor până în stradă.

Vedeam capete triste, a căror privire oarbă era îndreptată înspre ceriul, căruia soarele ce apunea îi dădea o culoare roșie-gălbie. Un singur nor

înolă către apus, ca o pasăre mare cu aripile întinse. Pe ceriul roșietic cădeau umbrele marale copacilor. Norul par'că ar voi să se odihnească pe vârful crengilor lor.

Glasul jalnic al femeii ne impresionă adânc. Ședeam și eu, ca celalții cu inima pătrunsă de simțăminte îndoelnice, dureroase. Numai Niușca a îndrăznit să sbiere:

— De ce răcnește femeia asta?!...

Femeia însă s'adâncise în cântecul său, în tocmai ca piatra căzută în alvia apei.

»Maică sfântă-a Domnului,
Pentru-ce suntem bătuți?!...«

Cu amândouă mâinile își apasă inima, ca să liniștească. Ședeam față 'n față cu ea. Li purtăm înaintea cinci copeici. Li ia fără a zice un cuvânt și fără a-și deschide ochii și-și face cruce.

Întunerecul crește mereu. Întruna crește și melodia cântecului, care naște în pieptu-mi sentimente de tot dureroase. Eram plin de compătimire pentru cei orbi, dar și pentru ceice văd. Mă simțiam, ca și când plânsul întregii omenimi s'ar lăsa asupra mea în această cocioabă

Înainte de dejun,
dacă beai un jumătate de poal
de apă amară

Igmándi

al lui Schmidthauer,

stomacul neregulat îi aduce
în ordinu în decurs de 2-3 ore

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, galbenare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei o o o o o o o o o o sticle mici 30 fill., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară. o o o o o o o o o o

Libertatea și minoritățile.

De dr. U. T. Mihaiu.

II.

2. Respectarea minorităților.

Mulți au încercat, ca să ajungă la recunoașterea minorităților pe calea »scrutinului listelor«, dar fără nici un rezultat practic.

Legea brutală a numărului, nu se poate limita printr'o lege formală în mod strict. Problema acesta, are un caracter cultural și moral, ea consistă în facultatea de a ști respecta minoritățile. Chestia respectării minorității, este o afacere de moravuri parlamentare, de bon-ton guvernamental, dar nu de cifre și voturi.

Multe popoare, au un parlament, dar n'au încă moravurile parlamentare. Sistemul camerilor își împlinește rău funcțiunea sa, când lipsesc obiceiurile și spiritul politic dela cari atârână tot rostul său practic.

Ungaria încă face parte din acele țări cari s'au grăbit de a introduce toate instituțiile moderne, fără să poseadă încă cultura suficientă pentruca să le dea vieața lăuntrică adevărată. Avem edificiu parlamentar luxos, dar moravurile parlamentare sunt încă primitive și grosolane.

În Ungaria există vre o trei milioane de români, cari sunt în minoritate. De aci nu se poate concluda, că ei trebuie ca atare impilați. Dinpotrivă, trebuie să se țină seamă că ei sunt o parte foarte însemnată a statului unguresc, de aceea vrednici de protejare în contra supărărilor politice și administrative, cari i-ar putea vătăma, fiind orice apăsare și orice strâmtorare a lor pentru țară identică cu legarea sau ciuntirea unui braț viu al ei. Ungaria ar putea suferi prin persecutarea românilor aceleași pierderi materiale ireparabile, ca Franța prin aceea a protestanților harnici și muncitori sub despotismul Ludovic al XIV.

Intr'o țară poliglotă cum este Ungaria, unde toată naționalitatea are felul ei pro-

priu de a gândi, de a crede și de a trăi, precum și moravuri și tradițiuni particulare, trebuie ca să se țină socoteală de acest complex de factori diferiți. Omogenitatea nu se poate fabrica prin legi asupritoare sau prin simpla negare a acestei felurimi de vieți.

Corpul statului nu devine mai compact prin uniformitatea legii. Măsuri stricte sau samovolnice, cari vreau să plămădească elementele cele mai diferite sub un singur co-periș, slăbește și zguduie puterile într'o societate. Aici trebuie ca să se respecte autonomia locală, uzurile, tradițiunile și credințele, cari sunt oricărui cetățean scumpe și sfinte. Intr'o asemenea țară, logica firească a lucrurilor cere un guvernament foarte tolerant și o legislație largă și mlădioasă. Nu se poate ca să macini în acelaș coș mai multe feluri de sămânțe.

Ungaria zice: Ardealul locuit de români, este o minoritate și o minoritate trebuie ca să se supună. Nimic mai nedrept ca aceasta. Ardealul a fost în trecut liber și autonom, apărându-se în mersul vremilor cu puterile sale proprii. Oare să nu aibă o atare țară dreptul de a posedă credințele ei, originea și libertatea ei?

Fost-a fuziunea Ardealului cu Ungaria un act politic popular și drept? Azi, după mai multe decenii, s'ar dovedi contrarul, dacă am face un plebiscit. O mare majoritate ar protesta din nou împotriva fuziunii.

Această fuziune, este un document clasic al desprețuirii minorității, bazat numai pe dreptul forței. Procedura aceasta, este monstruoasă pentru ori și ce cugetător inteligent și liberal. Desconsiderarea orgolioasă a unei minorități atât de mari, ne amintește moravurile politice ale evului mediu, pe cari le manifestau cuceritorii într'o țară subjugată și umilită.

Cine este atât de naiv, ca să poată crede că, prin măsurile unei forțe brute s'ar putea constitui unitatea națională și morală într'o țară? Mijlocul modern al cuceririi unei țări, este libertatea, care deschide toate căile culturii și progresului. Istoria ne arată că, orice altă încercare de a ajunge stăpân peste un teritor, este deșartă. Orice măsură violentă, nu zămislește unitatea, ci o dărâmă. Cum poate, ca să creadă un politician serios că, trei milioane de români sunt în stare, ca să rămână cetățeni supuși și iubitori, într'un stat ostil aspirațiilor și intereselor lor, atât de ostil, cum nu este o țară străină?

Nerespectarea dreptului minorității, produce o nemulțumire crescândă, și strecură în societate aceea otravă lentă, care strică nu numai minorității dar și majorității. Și nu există o otravă mai groaznică, ca această ură socială, dospită în organismul unui stat căci ea mistue puterile materiale și pregătește falimentul său moral.

Românii din Macedonia.

De un timp încoace pare puțin mai liniștită partea Macedoniei unde antații greci își făceau glorie din sângele ce l-au vărsat din corpul fraților noștri nevinovați, pașnici și credincioși neamului din cari se trag. S'ar crede că spiritele conducătoare se mai abțin faptelor, cari sunt viu comentate în cercurile politice aducând ura în paguba poporului grec. Un curent, o forță exterioară pare că înmoaie intensitatea bandelor grecești ce fără scrupule au săvârșit cele mai oribile omoruri, fiind în largul lor, într'un imperiu rămas cu cel puțin un secol în urmă civilizației

moderne. Nu mă raportează să descriu starea de organizare a acestui imperiu, care lasă mult de dorit, cu toate reformele aduse de Puterile mari, căci ar însemna să mă depărtez de subiect.

Poporul aromân răspândit pe acest pământ turcesc în număr destul de însemnat, ocupându-se cu păstoria, meșteșugul și comerțul, și-a păstrat totdeauna datoria bunei credințe către Sublima Poartă dar în acelaș timp nu a uitat și nu a neglijat datoriiile către neam. Încă din 1858 păturile culte aromânești se pun în mișcare. Subjugați de atâția ani patriarhiei din Constantinopol prin credință, au căutat momentul pentru a înlătura pericolul la cari erau expuși. Astfel, venind timpul au știut să se folosească de el.

Prin sudoarea muncii apostolilor Averchie și Mărgărit au înființat școli românești, singurele izvoare de cultură și de redesteptare a sentimentelor naționale într'o perioadă de stagnare. Dar urmările noului trai au fost înfruntate cu zel de aromâni, dela acei fanarioți ce odinioară au știut exploata și păstră în urgie două țărișoare, azi România. Nu s'au mulțumit în 1829 și nici nu se mulțumesc cu o Grecie mai mare de cum o meritau, pentru care nu au vărsat o picătură de sânge. Dar nemulțumitului i-se va lua darul. Acest neam grecesc pentru îndeplinirea unui scop face abstracțiune neglijând și nesocotind istoria, geografia și etnologia popoarelor vecine, cu cari zilnic stau în legătură, numai pentru a se hrăni cu visurile unei idei mari. Toți ceice nu consimt acestei idei, fie aromân, albanez, bulgar etc. sunt considerați dușmani ai credinței și scaunului patriarhal și ca atare pedepsiți tăișului necruțător. Nu vă luminați, și nu vă deșteptați, frați, din lărgia grecismului. Ei vor să facă o Grecie mare în care majoritatea să fie de națiune străină, grecizată ca în timpurile vechi când Grecia eră fără greci sau cum zice Tacit o colluvies gentium. Dar Sublima Poartă acordă poporului aromân în Maiu 1905 iradeaua.

Vorbiți, scrieți și vă rugați în limba voastră, spune dreptul ce se acordă comunităților aromâne în acest imperiu, fapt ce produce neliniște în toate cercurile patriarhiei până și guvernul grecesc în frunte cu Rallys nu consimte la acest drept, luptând cu înverșunare contra unui deciz deja pronunțat. Și toate înzadar. Acolo unde prin ademeniri nu au putut întuneca elementul aromân prin fapte le-au întunecat vieața. La glasul de durere și desperare al fraților nicipând România nu a stat nepăsătoare. Prin cuvinte înțelepte a căutat să împace spiritele înțeleite căci »La început eră cuvântul și cuvântul eră ia Dumnezeu și Dumnezeu, eră cuvântul«. Dar iată anul aproape împlinit și glasul nefiind ascultat legăturile de prietenie între aceste două regate au fost rupte dând naștere la conflictul greco-român. Și a, adus pagube atât morale cât și materiale poporului grec și va mai aduce multe pe capul lor căci visul cu cari se hrănesc e un vis deșert. E timpul când frații noștri de pretutindenii trebuie să lupte pentru un păstor al turmei ce stă pradă atâtor lifte.

Atunci când un episcopat aromân se va înființa în Macedonia turma nu va putea fi sfâșiată de lupi. Și deci încheiu fiind bazat pe aceeaș concepție modernă ca și valorosul bărbat de stat italianul Alfredo Bacelli, care în cuvântarea lui ținută în camera italiană a declarat, că rezolvirea chestiunii macedonene trebuie să fie bazată pe naționalități și pe principiul autonomiilor locale.

Someșanul.

Din România.

Rezultatul alegerilor de balotaj la colegiul II din cameră este următorul: La Botoșani a fost ales Alex. Smelț (liberal), la Brăila Petre Bancotescu (liberal), la Prahova Pavel P. Panțu (liberal) și la Iași Ioan Botez, liberal, care întrunise 1087 voturi față de 855 voturi întrunite de candidatul independent A. Cuza.

Liga. Duminecă după amiazi »Liga culturală«, secția București, a ținut adunare generală spre a alege delegați pentru congresul anual al Ligei ce se ține în ziua de 10 Iunie a. c.

Au votat 64 membri și au întrunit majoritate de voturi următorii domni, proclamați delegați pentru secția București: dr. C. Andronescu, Gr. Angelo, S. G. Bolintineanu, Gh. Bursan, avocat; C. Davidescu, inginer; Gr. Duca, avocat; Petre Dulfu, profesor; căpitan D. T. Florescu, Al. Le-

Deodată izbucnește un alt glas cu mult mai puternic, decât al femeii. Ca și când ar suna două trîmbițe. Cel mai tare, al artistului, cântă melodia, cel mai domol, al femeii, textul.

»Orbi la suflet, orbi la ochi
Și nici lacrimi nu avem«

E, e, e... sună tristul echou.

Era vocea omului cu părul lung. Seda chitit pe scaun, plecându-și capul spre femeie. Părul îi cădea pe umeri.

»Oameni buni vă îndurați...« sună jalnica cântare.

— E destul acuma, sbeară omul cel negru și lovește crâncen cu pumnul în masă.

— Taci, sbeară orbul cu părul lung.

Femeia n'auziă zgomotul, mâna îi era încă tot pe piept.

»Buni creștini ne ajutați .

A... a... a... răsună iar echoul.

M'am ridicat. Am plătit și am grăbit afară din crășmă, care se întunecase de tot. Am ieșit la câmp, deasupra căruia mai vibră câte-o rază târzie. Eră atât de mare tăcerea...

Sorbeam cu lăcomie aerul proaspăt și așteptam, pândind licărirea celei dintâi stele.

Naintea mea fugea înspre soare apune un drum lat. Pe amândouă marginele drumului odihneau arbori bătrâni, cărunți și meditau și ei. Nici o frunză nu se mișcă pe dânsii. Câte-o pasere se furișă doar, nevăzută prin aer. Intunecată, fără de veste apărî întocmai ca o amintire, care sboară peste suflet și se pierde în întunecul depărtat.

Mergeam, mergeam... Umbra serii se lăsă tot mai mult, iar în sufletul meu tot mai răsună cântecul:

»Orbi la suflet, orbi la ochi,
Buni creștini, ne ajutați«.

Trad. de Sabin T. Opreanu.

pădatu, Al. Lupașcu, avocat; Gr. Maniu, avocat; M. Pandele, Pop Șt. profesor; V. Stăncescu, inginer; Sefendache; general Al. Tell, St. Teodorian, avocat; V. Urseanu, profesor universitar; A. Vanicu și St. Lambriu.

Inaugurarea sanatorului S-ta Elisabeta. Duminecă dimineața, s'a făcut inaugurarea solemnă a sanatorului »S-ta Elisabeta« instalat la șosea, lângă bufet și destinat în special tratamentului boalelor nervoase.

Sanatoriul este proprietatea unei societăți pe acțiuni cu un capital de de 500 mii lei și acțiunea principală e instituția surorilor de caritate, iar Maj. Sa Regina e protectoara noului așezământ.

La orele 10 și jum. au sosit în automobil A. S. R. Principesa Maria însoțită de dna Greceanu aghiotant princiar, și Majestatea Sa Regina însoțită de doamnele de onoare Bengescu și Poenaru.

Di dr. Marinescu, directorul noului sanatoriu a oferit A. S. R. Principesei Maria o frumoasă jerbă de crini, iar di Marghiloman a oferit M. Sale Reginei un splendid buchet de flori.

Cuvântarea dlui dr. Marinescu. După ce M. S. Regina și A. S. R. au luat loc pe terasa din fața sanatorului, după serbarea sfestăniei, dl dr. Marinescu a vorbit despre scopul și mijloacele de tratament ale sanatorului.

La început dsa a arătat chipul primitiv în care erau tratați înainte bolnavii și bunele garanții ce le dă tuturor terapia modernă. Intre altele a arătat mijloacele de leuire a diferitelor boale prin utilizarea agenților naturali, apa, aerul, căldura, lumina și electricității stăruind îndeosebi asupra băilor de soare și lumină, ce dau rezultate admirabile, cum și asupra hidroterapiei care câștigă din ce în ce încrederea tuturor.

Di dr. Marinescu a indicat în astfel și minunate condiții de curarisire în care se deschide acest sanator la noi și a sfârșit declarând deschis Sanatoriul.

M. S. Regina, cu o cheie de aur a deschis ușa sălii de primire a Sanatorului și după aceasta a urmat vizitarea întregii instalații.

Dnii dr. Marinescu și dr. Ștefănescu dădură explicațiile necesare în diferitele părți ale Sanatorului, arătând rând pe rând secția electroterapeutică, mecanoterapeutică și hidroterapeutică, cum și diferitele camere pregătite pentru bolnavi.

După vizitarea parcului și a instalațiilor de electricitate, M. Sa regina și A. Sa R. Principesa Maria s'au retras, la 12, asistența continuând să viziteze instalațiunile Sanatorului și admirabilul parc ce-l înconjoară.

Din străinătate.

Alianța anglo-rusă.

In contra ei. In contra alianței între Anglia și Rusia, pentru care s'au luat demersuri, s'a pornit în Anglia o acțiune puternică, în fruntea căreia stau mai mulți bărbați distinși. Motivul pentru care s'a pornit această acțiune ostilă alianței este, ca să nu se pară, că Anglia vine în ajutorul guvernului absolutistic, care urmărește suprimarea voinței poporului și ca Anglia să nu fie nevoită a ajuta Rusia cu împrumuturi de bani, care iarăș nu s'ar întrebuiți decât pentru scopurile oligarhice ale guvernului.

Franța.

Reacțiunea împotriva vierilor a dat naștere la mari turburări. Pașii guvernului de a se face represalii în contra instigatorilor, după cum afirmă Jaurés, vor da naștere la războiu civil.

Conferența dela Haga.

Petiția asociației femeilor a fost primită ieri din partea președintelui Nelidov, care a promis prezentarea ei la conferență.

Rusia.

După disolvare. Neliniștea, provocată de disolvarea dumei, ia dimensiuni tot mai mari. Tărănimea e de credința, că pe cale pașnică nu mai poate ajunge la pământ. Muncitorimea se organizează pentru o grevă generală.

Ucazul de disolvare al dumei. Manifestul imperial zice în reasumat că a doua duma a fost disolvată pentru a contribui la potolirea spiritelor în Rusia, mai întâiu prin opera legislativă, fără de care e cu neputință viața statului și perfecțiunea regimului său, în al doilea rând prin cercetarea bugetului care determină o regularitate în economia națională, în fine prin usul rațional al dreptului de interpelare al guvernului în scopul de a întări peste tot adevărul și justiția. Acestea au fost idea și voința noastră atunci când am acordat noi principii în viața statului.

Spre marea noastră mâhnire o parte considerabilă din cea de a doua duma, nu a justificat așteptările noastre; mulți trimiși ai națiunii, s'au pus să contribuie prin munca lor, ca prin o tendință manifestă, să mărească turburările și să contribuie la descompunerea statului. Din această cauză duma sau că nu discută de loc vastele măsuri, elaborate de către guvern, sau că întârzie discuțiunea lor, sau că le amâna de dând înapoi nici chiar când era vorba de a se pedepsi apologia manifestă a crimelor și în particular semănătorii de tulburare în armată.

Duma nu a dat un concurs moral guvernului, spre restabilirea ordinii în Rusia și țara suferă oprobiul unei epoce criminale și de desordine. Lipsa de cercetare a bugetului a provocat pierdici în satisfacerea la timp a nevoilor vitale ale poporului; dreptul de a interpela guvernul a fost transformat într'un mijloc de luptă în contra guvernului, provocând neîncrederea într'ansul în marile masse populare. În sfârșit un act a fost comis, unic în anele istoriei, autoritățile judecătorești au descoperit un complot a unei părți din duma în contra statului și a puterii împărătești, însă atunci când guvernul a cerut escluderea temporară până la sfârșitul judecății a celor 55 de membri ai dumei inculpați pentru crime, și arestarea celor mai compromiși dintre dâșii, duma nu executat imediat această cerere legală a autorităților care nu admitea nici o amânare.

Toate acestea ne-a făcut ca prin ucazul către senat din 16 Iunie să disolvăm pe cea de a doua duma pentru convocarea unei noi dume pentru 14 Septembrie însă încrezător în iubirea de patrie și în spiritul de stat al poporului nostru, constatăm că cauza nesuccesului în două rânduri în activitatea dumei este datorită imperfecțiunii noii legi electorale. Această instituțiune se completează cu membrii cari nu erau adevărații reprezentanți ai trebuințelor și dorințelor poporului. Prin urmare lăsând în vigoare toate drepturile date supușilor noștri prin manifestul dela 30 Octomvrie 1905 și având în vedere legile fundamentale am luat decisiunea de a modifica procederea de chemare a aleșilor poporului în duma. Duma trebuie să fie rusă prin spiritul său. Celelalte naționalități cari fac parte din imperiu trebuie să aibă reprezentanți ai trebuințelor lor în dumă însă ei nu trebuie să apară și nu vor mai apărea într'un număr mare să le dea puțința de a fi arbitrari în chestiunile pur ruse. În limitele statului acolo unde populațiunea nu a atins o dezvoltare civică suficientă alegerilor pentru dumă trebuie să fie suspense. Numai puterii care a dat prima lege electorală, puterii istorice a țarului, aparține dreptului de a abroga această lege și de a o înlocui prin una nouă. Dumnezeu ne-a dat puterea noastră împărătească asupra poporului rus. Încrezător în această luăm ferma decisiune de a duce până la sfârșit marea operă începută de noi pentru reformele Rusiei căreia îi dăm o nouă lege electorală.

Dela credincioșii noștri supuși așteptăm un unanim și viguros serviciu pe această cale indicată de noi patriei ai cărei fii sunt sprijinul forței măriei și gloriei sale.

Noua lege electorală lasă neatins bazele generale ale legii actuale. Alegerile se vor face ca și până azi, prin adunări speciale ale alegătorilor claselor populare. Nici o clasă și nici o persoană care a posedat până acum dreptul electo-

ral nu îl pierde și toți vor lua parte la alegerea membrilor dumei în ordinea actuală. Deosebire dintre legea nouă și cea veche este că la fiecare clasă a populațiunei anume: proprietari, țărani, orășeni, lucrători vor fi asigurați un număr minimal de reprezentanți în noua Dumă. De altă parte legea acordă claselor inteligente oarecare preferință măbind numărul alegătorilor lor în adunările electorale în comparațiune cu clasele neinteligente.

Numărul reprezentanților populațiunei dela țară, din Polonia și Caucaz unde populațiunea nu înțelege comunitatea de interese cu interesele populațiunei adevărat ruse va fi redus. Spre țările Turkestanului și în stepe alegerile vor fi suspendate timporar. Noua lege electorală depărtând caracterul extrem al legii actuale promite să creeze o dumă cu un stoc de deputați cari au deja experiență în administrațiune autonomă locală și cari sunt obicinuiți cu muncă pacifică și liniștită.

Revista ziarelor.

»Magyarország« pledează și în numărul său de azi pentru pacea cu croații, căroră vrea să le întindă dreapta cu de-a sila.

Intre altele voiește să-i captiveze pe croații pentru limba croată în armată, căci va fi cu mult mai avantajos pentru ei. Maghiarii n'au abzi de lupta pentru introducerea limbei maghiare în armată (!?) și astfel asociându-se și croații în lupta aceasta, pentru armata Croației se va obține limba croată. Șansele pentru reușita în direcția asta sunt cu mult mai mari, decât pentru triumful limbei croate la căile ferate.

Cam slab argument de captivare.

»Budapesti Hirlap« în numărul său de azi plânge împotriva socialiștilor, cari pactează cu naționaliștii, ca astfel să pună stavilă progresului.

Pe noi, românii, ne face straiu de baltă, că ne extindem și cuprindem tot terenul.

»Astfel învinge în luptele vieții românul inferior, neajutorat, cu cultură puțină asupra maghiarului cu mult superioare.

»Și când națiunea maghiară intră în luptă pentru drepturile sale, când vrea să-și elupte independența, ca să delătore obstacolele dezvoltării și propășirii sale culturale, oare cine sunt acei cari caută alianță cu naționaliștii, ca cu forte unite să se opună progresului? Poate socialiștii, ai căror tovarășii germani sunt atât de înfuriați pe muncitorimea polonă și italiană, pentru că năvălește asupra Germaniei în masse mari și scârșează taxele cu micile lor pretenții, și astfel după credința lor strică culturile germane. Și ai căror tovarășii americani au pretins atât de mult eschiderea cullilor chinezi și a slovacilor noștri, ca să nu-i împiedecă cu micile lor pretenții pe americanii.

Astea sunt tot atâtea motive pentru a nu pacta socialiștii cu naționaliștii? Situația politică în Germania și America este aceea din Ungaria?

»Străinii se pot miră, dacă aud acest lucru, dar trebuie să mărturisim, că socialiștii noștri merge pe un drum cu românii. Pactează cu mulțimele acelea, cari se mulțumesc cu satisfacerea trebuințelor animalice (??) și tocmai din această cauză ies învingători, ba se înmulțesc chiar în contra unghurimei până atunci, până când cea din urmă nu se va putea desvolta liber. Dacă altceva nu, această alianță aruncă lumină orbitoare asupra uneltirilor imorale și anticulturale ale conducătorilor socialiști. Se vede clar, că ei nu stau în serviciul progresului, ca partidele socialiste ale altor națiuni neatârătoare, ci elementul lor de viață este decadența, destrămarea.

Halal de logica celor dela ziarul lui Apponyi. Atâta perversitate intelectuală mai rar. Mai în acuzau pe socialiști, că sunt antinaționaliști. Acum că se dovedesc sprijinitori ai culturii naționale — iar nu șoviniste — îi iau cu »anticultura«.

Slabe argumente. Stă rău de tot »națiunea«.

»Az Ujság« scrie:

»Croații sunt oameni cuminți, ei o să înțeleagă că politică nu e liră. Nu iubirea i-a adus laolaltă pe — frați și îndeosebi croații nu e aceea și-au întins mâna să facă mare și tare națiunea ungurească, ci ca strămtăoarea unghurilor să exploateze ori ca mituire să capete ceva în ghiață. Așa și e bine, pentru că nici un popor nu-și

credințază interesele și scopurile altui popor și să nu fie acela judecător, care în procesul propriu recunoaște dreptul adversarului, cum a făcut-o glorioasa coalitie. Adecă numai în aparență și cu rele intențiuni a făcut-o. N'a îndrăznit să spună: pentru scopurile mele îi cumpăr pe croați și le plătesc din drepturile poporului. Ci a spus: eu respect drepturile și mișei din trecut au despoiat pe bieții croați de drepturi. Coalitia maghiară, pentru ca-și masca risipa națională, a zis într'una că numai aceea dă croaților, ce e dreptul lor. Proști ar fi croații dacă acum nu i-ar prinde să-și țină cuvântul și la fiecare pretenție n'ar zice: asta nu-i decât dreptul meu, doar singuri a-ți recunoscut-o!

»Indură-te de mine, să nu fiu silit să te bat! Asia-i mottoul lui Wekerle după grațiosul ultimul de ieri. Azi au trimis să se roage lui Medacovici, să înduplece pe soții săi ca cel puțin să stea de vorbă. Și piticul pus în fața ultimatumului e marimimos față de uriaș și stă cu el de vorbă. Il ascultă, să vadă ce-i poate promite; își scutură apoi capul: atâta nu-i destul, dacă numai atâta dai, nu mă învoiesc să nu mă bați. Ce batjocură ca lângă tun uriașul să tremure dinaintea piticului neinarmat!»

Acestea le scrie la — răvaș.

În primarticol arată cu câtă grabă lucrează guvernul, doar de s'o drege prietenia cu coalitia. Îndeosebi Polónyi se trudește a îndupleca pe kossuthiști să facă unele concesii.

»Pester Lloyd« are pentru azi un articol asupra emigrării. Constată, că în anii 1886—1890 au emigrat la America în medie 25.725 anual, în anii 1891—1895 25.006, iar în 1896—1900 32.056. În anii următori au emigrat precum urmează:

1901	71.474
1902	91.162
1903	119.944
1904	97.340
1905	170.430
1906	186.000, iar

în 1907 (până în Iunie) 124.000

E înspăimântătoare creșterea aceasta din an în an.

Răvașuri.

»Erdélyi Híradó« dela 18 c. se plânge împotriva ziarelor române din Ardeal, cari deși puține la număr, dau de lucru procurorului, așa că acesta a fost silit să intenteze nu mai puțin decât 11 procese pentru agitațiune.

Bietul procuror!

Acelaș ziar se plânge că bieții inspectori școlari abia mai biruie să oprească din școli hărțile cu Daco-România până la Tisa! Abia opresc adecă aici o hartă, și resare alta în altă parte, ca hidrele cu șapte capete.

Și inspectorii școlari și ziaristii cari fac atâta caz din hărțile »daco-romane«, sunt niște stupizi! Nu e vorba adecă de hărți cu tendențe, ci simplu de o hartă a pământului locuit de români. Și fiind fapt că locuim până la Seghedin, bătrânul Laurian — autorul hărții — desigur nu poate fi făcut vinovat. Nici dascălii cari se folosesc de această hartă românească.

Deschiderea camerei austriace.

Azi la prânz s'au deschis copurile legiuitoare din Austria cu ceremonia obișnuită în Burgul din Viena.

Mesagiul de tron, pe care l-a cetit Maj. Sa, împăratul Austriei și regele nostru, s'a ocupat de actuala situație politică și de chestia naționalităților. A amintit de un proiect, care promite instituirea guvernelor provinciale, prin ceace se dă cea mai mare autonomie. Mesagiul promite multe proiecte economice și un program bogat pe acest teren.

În legătură cu politica externă a monar-

hiei mesagiul de tron amintește și de conferența dela Haga. Despre desarmare însă nu amintește nimic.

Către românii din Oravița-montană.

Stăm în preajma alegerii de învățător... Puțin, și va bate ora, în care prevedința divină va hotărî soarta școlii confesionale tinere și bătută de vânturi, suflate de suflete negre ca funinginea; școala confesională din Oravița-montană, împreună cu stâlpii sprijinitori și cu uricioșii și pismașii, își va sărbători noua ei inimă, curată sau neagră, tânără sau tocită, după buna chibzuială a divinei prevedințe.

Puțină lumină este până atunci; puține zile sunt și iată, ziua de alegere am ajuns-o... Vom porni cu toții la biserică, și după sfințita liturghie ne vom închină Sfântului Duh: să se poartă la noi, spre luminarea minții și încălzirea inimii noastre... Și așa bine pregătiți, cu Dumnezeu vom dispune și noi: ființa alesului învățător. — E mare lucru să fi învățător în ziua de azi, mai cu samă în ziua de azi. — Și apoi cu sufletul mângaiat și mulțumit ne vom căuta de treburi.

Oravița-mont., Iunie 1907.

Ion Mircea.

„Cantorul bisericesc“

De George Bujigan.

Mulți, dintre bunii români, cari mereu așteaptă apariția opului cu titlul de mai sus, — și nu ajung să-l aibă în mână, vor fi clătind cu capetele, își vor face felurite judecăți, și sunt singur, mai toate nefavorabile bietului dascăl!

De, în lumea noastră multe se petrec, multe se întâmplă; ici colo, nuele, și cam zburătorite, — și n'ai să te miri, dacă un om sărac, un dascăl cutează să-și ceară înaltul și valorosul sprijin pentru un op, necunoscut încă, pentru d'al de »Cantor bisericesc«... Tot ce știu cei interesați — înțeleg aici pe onorabili abonenți îndeosebi — este, că dl George Bujigan, învățător în Banat, în satul Delibabla, alcătuiuse, nu de mult un op cu titlul: »Cantorul bisericesc«, că și-a înaintat cartea consistorului caransebeșan, și că acesta, sub nrul cutare i-a aprobat-o. Bun, aprobat! Asta vezi d-ta, pentru ceice desfac firul de păr în patru și caută nod în papură și spine în coleșă — nu-i de ajuns.

Cine-i, vă rog, Bujiganul acela? Ce lucrare poate fi aia? Cei optimiști: Să sprijinim literatura, haid s'o abonăm! E chestie de temperament, la urmă, să judeci cum vrei, pe cine vrei, și când vrei! Tăcerea, ce se observă în jurul »Cantorului bisericesc« însă, numai dintr'un punct de vedere apare, ca justificată: cartea n'a apărut încă pe lângă tot reclumul »Tribunei«. Păi, bine. Aici avem de-a face cu o carte voluminoasă, care apare la »Tribuna« iubitul nostru ziar național, care va fi având multe și prea multe nevoi urgente, pe lângă tipărirea foii, — ziua și noaptea, — și nu poate, ori cât vrea, să mulțumească o lume întregă! Dar, uite așa, cum nu poate, avem totuși, până-acum, zece coale tipărite frumos, — aranjate cu gust; iar în ce privește valoarea internă, pot să afirm, în teză generală, fără a fi bănuir, că m'am apucat iarăș de elogi, că o fost fericită inspirația, care l-a îndemnat pe harnicul învățător Bujigan să se apuce cu aparat temeinic, într'un mod ușor, de o lucrare, pe care fiecare cantor bisericesc cât de cât versat în cântare și tipic, va fi fericit s'o aibă în mână!

La Caransebeș, apoi, în vederea spiritului străin, ce se manifestă uneori, din partea unora, fii de altfel cu bune inimii românești, — nu se trece peste o lucrare, de importanță »Cantorului bisericesc«, numai iac'asa: de mântuială! Și nu numai pentru asta! E o chestie de demnitate a unei corporațiuni înalte, cum este consistorul caransebeșan în frunte cu un episcop luminat, membru al Academiei Române, ca să se aprobe numai astfel de lucrări, cari nu numai că ating măsura unei cărți didactice, scrise de un dascăl săten, ci răspund unei meniri mai înalte și se poate împărși poporului, în dragă voie, fără teama rătăcirii, a eresurilor.

Onorabili abonenți, — îi rog mult — să aștepte în liniște apariția cărții, și-i asigur de mai înainte

că de nu vor mulțumi autorului, neajutorat, cum se vede, îmi vor mulțumi cel puțin mie, pentru că i-am liniștit!

Cele 10 coale sunt înaintea mea, le cenzurez, coală, după coală, îmi saltă inima de bucurie, pentru gândul, că în curând vom avea în bisericile noastre un prieten blând, îngăduitor, care va îmbină armonia glasurilor cu uniformitatea și siguranța în cântările rituale; n'o să mai fie atâta frunzăriie de geaba, având farul de lumină la îndemână!

Frații preoți și învățători, precum și alți iubitori de Sionul Domnului, să aștepte cu încredere și mângăiere, căci »Cantorul bisericesc«, va fi o perlă în literatura noastră bisericească.

Sus inimile!

Telegd, 5/18 Iunie 1907.

Al. Muntean al lui Vasile.

Dela direcțiunea școlii comerciale superioare gr.-or. române din Brașov.

Ordinea examenelor publice de maturitate și de clasă de încheiere, care se vor ținea cu elevii școlii comerciale superioare gr.-or. române la finea anului școlar 1906—1907.

Examanul de maturitate se va ținea în zilele de 13, 14 și 15 Iunie v. a. c. în sala festivă a edificiului central. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte școlarii.

Examenele de clasă se vor ținea în sala clasei a treia în zilele următoare dela 7—12 oare a. m.

Marți, în 19 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Religiuinea, prof. Dr. St. Stinghe. 2. Româna, prof. N. Sulică. 3. Principii comerciale, prof. I. Socaciu. 4. Maghiara, prof. A. Ciortea.

Mercuri în 20 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Religiuinea, prof. Dr. St. Stinghe. 2. Româna, prof. A. Bârseanu. 3. Cunoștințe de drept, prof. I. Socaciu. 4. Aritmetica comercială, prof. I. C. Panțu. 5. Franceza, prof. A. Vlaicu.

Joi, în 21 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Fizica, prof. Tit L. Blaga. 2. Franceza, prof. I. Pricu. 3. Istoria, prof. A. Bârseanu. Aritmetica comercială, prof. I. C. Panțu.

Vineri, 22 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Maghiara, prof. I. Petrovici. 2. Matematica, prof. A. Ciortea. 3. Geografia, prof. A. Bârseanu. 4. Germâna, prof. G. Chelariu.

Sâmbătă, în 23 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Matematica prof. Tit L. Blaga. 2. Germâna prof. I. Pricu. 3. Geografia prof. A. Bârseanu.

Luni, în 25 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Economia națională, prof. I. Socaciu. 2. Chemia și Merceologia, prof. A. Vlaicu. 3. Istoria, prof. A. Bârseanu.

Vineri, în 29 Iunie v., după serviciul divin, la care vor participa toții elevii și profesorii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1906/1907, distribuindu-se premiile, în sala cea mare a edificiului central.

La încheierea anului școlar în 29 Iunie v. fiecare elev va primi certificat școlar și un exemplar din anuarul școlii. Elevii absenți, precum restanțierii de didactru etc., nu vor primi nici certificatul, nici anuarul școlii.

La examenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar, sunt invitați cu toată stima părinții, amicii și binevoitorii acestei școle.

Brașov, în 31 Maiu v. 1907.

Direcțiunea.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 19 Iunie n. 1907

— **Transacțiunea.** Se afirmă din Viena, că Majestatea Sa pune cel mai mare pond pe încheierea transacțiunii economice. Până nu se va face aceasta nu va mai da nici o concesie politică și peste tot situația nu se va schimba. Încheierea transacțiunii, precum se afirmă din partea guvernului austriac, va trebui să se facă cel mai târziu până la mijlocul lunii Iulie. După acest termen numai se poate aștepta vr'o schimbare în politică, atât în Austria, cât și în Ungaria. Astfel e informat ziarul »B. H.«

— **Autograf preainalt.** Ieri s'au împlinit 150 ani de când s'a întemeiat ordinul Maria Terezia și 50 ani de când baronul Fejérváry în lupta dela Solferino, prin vitejia sa, a câștigat acest ordin. Fiindcă singur Fejérváry mai trăiește dintre cei distinși cu acest ordin, M. Sa i-a adresat un autograf preainalt în care îl felicită cu multă căldură.

Prin vitejia sa dela Solferino, se știe, Fejérváry, p'atunci căpitan, a determinat izbânda armatei austriace. De patru ori după o altă a ocupat dela italieni un loc strategic, și de patru ori a fost respins, până ce și a cincina oară l-a ocupat și făcându-se stăpân peste el, cu un foc de artilerie a produs desordine în armata italiană și a dat celei austriace răgaz să-și strângă șirele și să împrăștie pe italieni.

În decurs de 150 ani 1005 inși au fost distinși cu ordinul Maria Terezia.

— **Mandatul dela Ileanda-mare** al președintelui clubului naționalist, de dr. Teodor Mihali, în contra căruia contracandidatul Farkas petiționase, a fost aflat în regulă din partea Curiei, care a respins petiția, în lipsă de dovezi. Martorii toți au fasonat în favorul dlui dr. Mihali și însuși Farkas a abstat de a dovedi învinuirea.

— **Socialiștii contra lui Ugron.** Ieri seara s'a făcut inaugurarea localului clubului independent în Ujpest, la care a luat parte și deputatul Ugron Gábor cu câțiva soți ai lui. Abia s'a început ceremonia, când în apropierea clubului se ivește un grup de socialiști, cântând »Marseillaise« și strigând »Jos cu mișei, cari calcă drepturile!« Intervenind poliția, mulțimea s'a împrăștiat pe un moment, dar iar s'a adunat, demonstrând. Poliștii s'au repezit apoi cu săbiile asupra mulțimei împăștiindu-i iarăși.

La 11 ore noaptea când Ugron s'a depărtat în trăsura închisă socialiștii au bombardat trăsura cu pietri, dar Ugron a scăpat nevătămat. Poliția a arestat 4 calfe de industriași, iar pe o calfă de măsar l-a rănit grav.

Când e la adecă fug și vitejii »națiunei«.

— **Floarea coaliției** la butonieră a fost — tulipanul. Cel care a făcut însă ca onorabili coaliționiști s'ajungă la putere, a fost Polónyi și — Roza, celebra Roza Schönberger, care chiar mai alaltăieri a fost prin Pesta...

Cine e Polónyi, pare se însă că numai acum vom află, din procesul ce el a intentat contra lui Lengyel.

Lengyel, ca fost aranjator în campania obstrucționistă a luat adică treaba în serios și s'a apucat să-l »aranjeze« bine și pe Polónyi.

El și-a zis: dacă Polónyi a putut să fie ministru, știindu-se că a scotocit după scrisori compromițătoare (pentru el) chiar în ciorapii Rozei, de ce n'ar scotoci el, pentru a se apăra, să afle faptele lui Polónyi?

La judele de instrucție s'a și prezentat deci — scriu ziarele maghiare din Budapesta — cu acte cari dovedesc că: 1) Polónyi eră tovarăș de câștig, sfătuitor și protector al pungășilor din Budapesta; 2) escrocă pe proprietăresele caselor de toleranță și le luă sume enorme pentru a le opera licență ori pentru a le apăra să nu li-se ia licența; 3) luă parale pentru a pune în slujbe, la primărie. Și toate acestea le făcea în virtutea trecerii ce avea ca membru în consiliul comunal.

Iată ce fel de poamă de om a fost ministru al justiției, iată cine a pus contra noastră în mișcare poliția și pe procurori!

— **Indreptare.** Adunarea generală constituantă al institutului de credit și economii »Drăganul«, ce se va înființa în Beiuș, e convocată pe 26 Iunie n. a. c. la 10 ore a. m., iar nu pe 25 Iunie cum s'a pus până acum din greșală în ziarul nostru.

— **Cununie.** Ni-se trimite și publicăm cu plăcere următoarele: Duminecă în 3/16 Iunie a. c. comuna Buntești a avut o frumoasă și rară sărbătoare. Vrednicul și de toți stimatul Petru E. Papp, ales preot în Pocola, și-a serbat în aceea zi cununia cu gentila domnișoară Silvia Papp, fiica cea mai mică a preotului de odinioară în Buntești Ioan Papp. Mulțime mare de consăngeni, prietini și cunoscuți ai mirelui și ai onorabilei familii Papp erau de astădată adunați aici. Înainte de a porni frumoasă cunună de oaspeți, în frunte

cu iubiții miri, la sf. biserică protopopul Vasile Papp, în numele miresei, ia adio dela venerabila sa mama, dela iubitele sale surori frați și rudenii, accentuând în cuvinte mișcătoare cum Dzeu în bunătatea sa a învrednicit și cea din urmă odrăslă a răposatului preot să-și ajungă fericirea. După acestea oaspeții în frunte cu iubiții miri pornesc la sf. biserică, unde se începe ceremonialul religios al căsătoriei, care s'a oficiat de protopopul Vasile Papp, asistat de administrat. protopopes Moise Popoviciu. Abia se termină actul cununiei și cei prezenți grăbesc cu toții să aducă tinerilor miri felicitările și urările lor de bine, iar cântăreții întonează din inimi: »Mulți ani« în onoarea mirilor. Reîntorcând dela sf. biserică s'a început nuntă mare și veselie, care a durat până în zorile zilei, când oaspeții, felicitând din nou tinerii miri, se îndepărtează la ale lor. Nouilor căsătoriți și pe aceasta cale le poftim mult bine și noroc.

— **Cununie.** Ni-se anunță cununia drăgălașei d-șoare Silvia F. Negruțiu cu dl Iuliu Popp, ce se va celebra Luni în 11/24 Iunie a. c. la 5 ore d. a. în biserica catedrală din Blaj.

Sincerile noastre urări de bine!

— **Proces interesant.** Societatea artiștilor, având în frunte pe contesa soție a lui Apponyi și Andrassy Tivadar, a aranjat în luna trecută petrecere în pădurița capitalei. Petrecerea s'a terminat însă cu deficit. O societate de arhitecți, care a decorat și peste tot a aranjat pădurița, a rămas de pagubă astfel, căci contesele spun că nu au de unde plăti cele 22.000 coroane ce datorează. Arhitecții au dat lui Vászonyi plenipotență să pornească proces.

— **Protestarea muncitorilor zidari.** Partidul social-democrat din capitală a ținut Duminecă la 10 ore a. m. o adunare în grădina hotelului »Trieszti nó« în care a protestat în contra ordinației ministrului de interne, prin care contele negru a dizolvat societatea zidarilor din Budapesta.

La adunare au participat mulți muncitori zidari, ca să asculte părerea partidului social-democrat despre dizolvarea societății lor. După deschiderea adunării Alexandru Garbai a criticat în cuvinte aspre procedura ilegală a ministrului. A zis între altele: Vom căuta ocaziunea, să constrângem guvernul în viitorul apropiat, să se declare. Încă în săptămâna aceasta vom înștiința la primărie inaugurarea celor 5 locuri de încasare și dacă primăria nu le va lua la cunoștință vom proceda cu cele mai puternice mijloace în contra ei. Pe noi nu ne poate sugrumă guvernul atât de ușor. *Vom face grevă generală, dar numai când ne vom asigura nu numai bunurile economice, ci și drepturile politice.*

După observările alor trei muncitori adunarea votează încredere membrilor dela conducerea partidului, cari nevinovați fiind sunt puși sub acuză. Vorbind pe urmă Francisc Knittelhoffer muncitorimea s'a împrăștiat în liniște.

— **Sârb sau român?** Zilele trecute s'a dat din partea M. S. dlui Ioan Manoilovici, președintelui senatului (la judecătoria înaltă) în Sarajevo și urmașilor acestuia pentru serviciul ce l-a adus țărilor Bosnia și Herțegovina predicatul de Bozovici. Cât știu Bozovici e un sat românesc în Banat, și rog pe dl preot ort. român din Bozovici, și pe dl învățător din Bozovici să binevoiască a-mi răspunde în »Tribuna«: Există în satul Bozovici și sârbi? Câte familii? Familia Manoilovici e de origine sârbească, sau poate română (macedoneană?) Fiul cel mai mare al dlui președinte de senat Manoilovici, e consul i. r. la Constantinopole. Pentru bunavoință mulțămeste înainte Boșneacul.

— **Bani risipiți.** Din incidentul hoției din casina districtului Lipotváros al Budapestei, un ziar maghiar face statistica banilor, cari se pun la jocul de cărți în »pincă«. În țara întregă se pun în această cassetă pe zi 27 mii 500 cor., ceace pe an face 9 milioane și 240 mii. Frumoasă sumă!

— **Necrolog.** Subscriții cu inima înfrântă de durere, vă aducem la cunoștință, că iubitul soț, tată, rudă, Octavian Săbău preot gr.-or. în Bozeș, tractul Orăștiei, — a încetat din viață azi, Luni în 17 Iunie n. 1907, la orele 2 dimineața, după lungi și grele suferințe, în anul al 43-lea al etății, al 20-lea al preoției și al căsătoriei, — fiind împărțit cu sfintele taine ale muribunzilor.

Înmormântarea scumpului defunct se face în 18 Iunie n. 1907, în cimiterul gr.-or. din Bozeș.

Bozeș, la 17 Iunie n. 1907. Sofia Săbău n. F. ieran ca soție, Simion și Stefania ca fii, și număroase rudenii.

— **Examenul oral de maturitate** cu absoalvenții gimnaziului gr.-or. român din Brașov care era să se înceapă Luni, s'a amânat pe timp nedeterminat, precum cetim în »Gaz. Trans.« din cauză, că comisarul guvernial dl Moldovan Gergely și-a depus mandatul, deoarece la termenul fixat pentru examenul oral de maturitate nu s'a putut prezenta, fiind reținut în Cluj de afaceri oficioase. Guvernul încă n'a numit alt comisar.

— **Erori de tipar.** În nrul de Duminecă (3/16 Iunie) al ziarului nostru s'au strecurat câteva erori cari conturbă înțelesul poeziei »Fuit«. Astfel în strofa a 4-a după cuvântul »s'avântă« e de a se pune virgulă și nu punct; tot așa și în strofa a 8-a după cuvântul »focul«; iar versul ultim din strofa a 7-a e de a se completa așa: »În casă plină cu miros de floare«.

— **Nessi și Udvary,** cei doi deputați maghiari cari au escrocat lumea în numele celui mai veritabil — patriotism, sunt în America. Ei se întâlnesc aproape zilnic cu alți vestiți patrioți în cafeneaua »Kossuth« din New-York. Se plâng că ce grea e viața pentru omul care vrea să muncească — cinstit!

— **Programa examenelor publice** dela gimnaziul român gr.-or. din Brad și școala elementară anexată acestuia.

Duminecă, 24 Iunie v. 10—1, la școala elementară, din toate obiectele. Învățători: I. German și M. Stoia.

Luni, 25 v. a. c. 7—9 a. m. cl. I gimn. cu Religia (M. Stoia) și Româna (St. Aibu). 9—11 a. m. cl. II gimn. cu Maghiara (Tr. Suciuc) și Geometria (dr. I. Radu). 2—4 p. m. cl. III gimn. cu Geografia (Vas. Boneu). Istoria Ungariei (dr. Pavel Opreșă) și Latina (V. Boneu).

La orele jum. 5 până la jum. 7 examenul din cant și gimnastică cu clasele I—IV gimn. (instr. M. Stoia).

Marti, 26 Iunie v. a. c. 7—9 a. m. cl. IV gimn. nazi la cu Religia (Vas. Damian), Germană (Tr. Suciuc) și Algebra (dr. I. Radu).

Examenele cu școlarii privațiști se țin în 23 și 26 Iunie v.

Mercuri, în 27 Iunie v. la 11 ore încheiere festivă a anului școlar 1906/7.

Brad, din conferința profesorală ținută la Iunie, 1907. Direcțiunea gimnazială

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, pe strada drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric al lui Vinkler. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Tablouri liniștite, asupra ochilor au un efect plăcut.

Curentul electric e condus de mașinaria proprie cu aburi care are o putere de 20 de cai.

Reprezentații zilnice, cu cel mai mic preț de familie.

Programa: Marti și Mercuri (18 și 19 Iunie) 1. Răsunarea lui Piret. 2. Ho! Ho! Ho! ascuțitor de cuțite. 3. Efectul pepenului. 4. Un om care se poate descompune. 5. Tigani care fură copii (emoționat). 6. Călătorie în jurul unei stele (foarte interesant). 7. Prindeți pe hoțul! 8. Prăpăștiile apei Ozu în Japonia (după natură). 9. Un rendez-vous între trei. 10. Detectivul.

Repertoar bogat. Dumineca dela 3 oare după prânz până la oarele 11 noaptea. În celelalte zile se încep reprezentațiile dela oarele 8 și 9 seara.

Prefurile: locul I: 60 fil., locul II: 40 fil., locul III: 20 fil.

Solicita cu părtinire on. public cu distincție stim. Winkler Lambert, proprietar.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxelles cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1-20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chimic a lui Vilmos Debreczen.

— Medicină sigură contra officei. Durere, boala tot seceră încă multe mii de vieți; humanismul palatelor, medicul face medicini, dar toate nu sunt sigure. Multele scrisori de mulțumită și recunoștință dovadă că Ciorba Castilio (Castilio fenyő szörp) de fag Kun István e pe cale bună, nimicind rând pe rând multe cazuri. Se poate comanda la Kun István, apoc. în Hajduszovát.

— Nu știe ce e spre binele lui, cel-ce spre îngrijirea mustașilor folosește tot felul de unsoare. Ceea-ce dă are frumoasă mustașelor, ce le întărește și le îndeasă numai vestita unsoare de mustași de Hajduság (Hajdusági bajuszpedrő), inventată de Grósz Nagy Ferencz în Debreczen. — 3 scutule 2 cor. 50 fil., trimise cu rambursă.

Ultime informațiuni.

Nou Scandal în dietă.

Kovszky a detras cuvântul la 15 croați. Croații nu se lasă! — Naționaliștii îi tăie. — Ugron sare cu pumnul. — În căierare colosală.

— Raport telefonic. —

Azi scandal enorm. Președintele Radványi ține se vede să întrecă pe ceilalți doi colegi, căci a detras cuvântul la deputații croați.

Cel dintâiu a luat cuvântul Supilo, șeful revoluționiștilor croați, care basat pe regulamentul și legi arată dreptul netăgăduit al croaților de a vorbi în limba lor și își exprimă mirarea că în dietă vede impacienți chiar ostili exercitării acestui drept.

Întrându-se în ordinea de zi, Polosnyak, croat, combate proiectul lui Kossuth. Spune că acest proiect ridică împotriva lui întreaga țară.

Când spune că asta e o călcare în drepturile croate, o formală provocare, președintele îi delege cuvântul.

Croații toți, ca un singur zid, se ridică și protestează revoltăți. Românii le secundează și protestează și împotriva volniciei mizerabile a președintelui.

Furios, Ugron, întovărășit de alți kossuthiști, se repede spre croați cu pumnii ridicați și înzultând le strigă să le va rupe fălcile, să nu mai poată vorbi! E un tumult furios.

Polosnyak stă însă mândru și curajos continuă a vorbi croătește, nevoind a fi în considerație opreliștea președintelui și nici urletele kossuthiștilor.

Președintele se vede îndemnat a ridica cuvântul.

După redeschidere, Polosnyak iar se ridică să vorbească.

Se face din nou un tumult îngrozitor. Kossuthiștii sbiară și huiduiesc, dar croații nu toți strânși în jurul colegului lor.

Președintele ține o filipică contra croaților, li învinue că și bat joc de parlamentul maghiar și prin vorbirile lor croate caută înțelegere, ci să provoace. Li amenință că dacă nu se astâmpără, o să ia măsuri excepționale contra lor.

Majoritatea aplaudă cu frenezie. Croații protestează cu violență și impută președintelui că desființează regulamentul și uzează forța pumnului față de minoritate.

Drept protestare și amenințări că nu se lasă terorizați, iau cuvântul, unul după altul, 13 croați, dar toți susțin președintele le detrage cuvântul.

După fiecare volnicie a președintelui se repetă scandalul enorm: kossuthiștii aclamă pe president iar croații și naționaliștii protestează cu tărie contra volniciei.

C. Brediceanu ia cuvântul la regulamentul. Abia începe însă a vorbi, intreruperile cele mai violente curg puhoiu!

»Văți aliat, trădătorilor!«

»Afară cu mișei!« — și alte asemenea grațiosități umplu văzduhul și huiduieli de nu se mai aude nimica.

Vorbește apoi Ugron. Violent și cu selbătăcia inerentă firei sale aziatice. Acuză pe croați și naționaliștii de conjurație împotriva patriei și că batjocoresc neamul unguresc. Dar leul dormitână își va scutura coama și atunci vai trădătorilor și nemernicilor.

Majoritatea îl aclamă.

C. Brediceanu nu se lasă însă terorizat, ci ia cuvânt în chestie personală și respinge cu indignare și bărbăție acuzele nefondate și mizerabile ale regelui ovășului.

La orele 12 se face pauză. Pe coridoare e o mișcare și agitațiune nemaipomenită. Croații și naționaliștii sunt la un loc și se îmbărbătează unii pe alții.

După redeschidere, croații și insistă pentru a li-se da cuvântul.

Naționaliștii protestează și ei că președintele tratează astfel cu minoritatea.

Se naște atunci un tumult care seamănă a încăierare.

Președintele sună clopoțelul, strigă și gesticulează. Majoritatea în șire compacte sare asupra deputaților naționaliști, injurându-i trivial, amenințându-i că-i asvârle în Dunăre, nu ca pe Vaida, simplu să-i dea afară. Bătrânul sârb Polyt, având lângă el pe slovacul Hodja și pe românul Vlad și Brediceanu stă nemișcat și răspunde liniștit:

— Zădarnică vă este puterea pumnului, adevărul și dreptatea trebuie să învingă!

Ungurii continuă a striga:

— Afară, afară cu ei!

— Trebuie sugrumați!

— În Dunăre cu ei!

Liniștea numai așa s'a putut potoli, că președintele a suspendat ședința.

După redeschidere a prezidiat Návay. Au vorbit doi croați combatând proiectul de lege alui Kossuth.

Sedința s'a ridicat la orele 2 și jum. Croații sunt decizi să nu se lase.

Economie.

Aviz. Se aduce la cunoștința tuturor, cari au semnat acții la înființându-l institut de credit și economii »Drăganul« din Beiuș, că adunarea constituantă — cu ordinea de zi fixată în §-ul 154 din art. de lege XXXVII din 1875 — am defipt-o pe 26 Iunie 1907 st. n. a. m. la 10 ore în sala cea mare din ospătăria opidană.

În interesul constituirii sunt rugați toți acționarii, ca după putință în persoană, ori prin plenipotențiat să se prezinte la această adunare.

Aviz separat s'a trimis la adresa fiește-căruia acționar.

Beiuș, la 4 Iunie 1907 st. n.

Fondatorii.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 18 Iunie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1907 (50 klg.)	10.37—10.38
Secară pe Oct. 1907	8.45— 8.46
Ovăs pe Mai	7.28— 7.29
Cucuruz pe Iulie 1907	5.92— 5.93

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	10.37—10.38
Secară pe Oct. 1907	8.45— 8.46
Ovăs pe Mai	7.32— 7.33
Cucuruz pe Iulie 1907	5.88— 5.89

Concert, petreceri.

— Maiialul școalelor române din Arad se va ține la 18 iunie, ziua a doua a sftelor Rusalii în 11/24 Iunie 1907, în pădurea mare numită »Csálla«. Program: 1. La 7 oare a. m. plecarea școlărilor din curtea bisericii spre pădure sub sunetul muzicii. 2. Jocuri pentru școlari. 3. Prânz comun. (Participare 1 cor.) 4. La orele 2—4 joc pentru tinerime. 5. Reîntoarcerea în oraș cu muzica. — Venitul curat este destinat spre scopul ajustării școalelor și fondului cultural al »Reuniunii învățătorilor«. Tacsă de participare este 60 fil. de persoană. Suprasolvirile și contribuțiile benevole se vor primi cu mulțumită și se vor cuita publice.

BIBLIOGRAFIE.

DI Dumitru N. Comșa, doctor în drept dela facultatea de drept din Paris, avocat și profesor la școala superioară de științe de stat în București, a scos de sub tipar o prea interesantă carte asupra mijloacelor de ameliorare a stării țăranilor. Cartea e scrisă cu multă căldură și pricepere și cuprinde idei cari desigur vor fi adoptate și de legislatorii țării chieamați chiar acum să facă marea reformă.

— În tipografia »Poporul Român« din Budapesta a apărut o broșurică cu titlul »Răscoalele țărănești«. Prețul broșurei, care se extinde pe 55 pag. e 20 fil.

— În tipografia »Voința Națională« din București, str. Academiei 7, România, a apărut volumul al III-lea din »Dreptul canonic oriental« cu adnotațiuni și comentariu de Mariu Teodorian, adv.

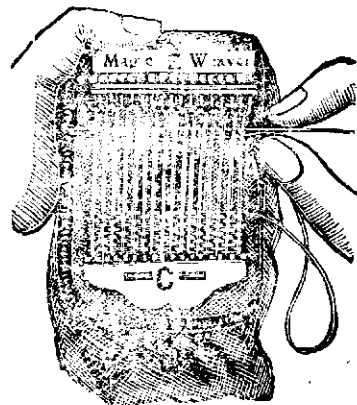
— În tipografia »Eminescu« București, bulevardul Elisabeta 6, a apărut »Inimă și foc«, poezii din trecutul românesc de Silviu Traian. Prețul lei 1.50.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor-proprietar George Nichin.

Loc deschis.

Numai există ciorapi îngăuriți

dacă folosești mașina de țesut ciorapi așa numită

Magic-Weaver

cu care se pot repara ciorapi cu ușurință, chear și un copil poate lucra cu aceasta mașină se poate căpăta la firma

Wieg Testvérek

BUDAPEST, V., Deák Ferencz-utca 16.

O mașină costa 3.50 cor. instrucțiunea 85 fileri.

Stofă de congră pentru perdele

8 ctm. lată costă 90 fil.

110 » » » 116 »

25000 Mtr. in à 80 fileri în resturi de 8—15 mtr. Probe se trimit în bucată de cel puțin 25 mtr.

Anunț.**Ca practicant,**

află imediat aplicare un tânăr din familie bună, absolvent de cel puțin 3—4 clase reale la firma:

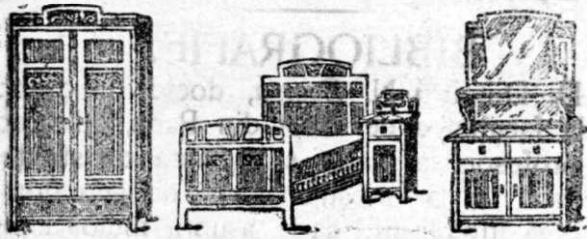
Ioan Gomșa & Fiu, Seliște.

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare dela 1 Iulie a. c. în cancelaria subscrisului, pe lângă condițiuni favorabile.

Dr. Nicolae Ionescu,
advocat, Caransebeș.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin isvor de a procura mobile
e în **TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de **mobile** pentru **mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc.**, dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru **biurouri de cancelarii** și **hotela** acum la **meselor de la** ce el a, **intente**, pregătirea **Leungyel.** **de viard** după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

În așteptarea comenzilor, rămân

cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Gyárvaros, 3 király-u. 6.

Oravicza

Fő-utca.

**Daca vrei să cumperi
ghete bune și țititoare**

pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Czernóczy Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetе pregătite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și ieftin.

Luzza József

curățitoare de rochi chemica și gouvrat

SEGHEDIN, strada Laudon nr. 9.

Rochi pentru dame, haine bărbătești și de copii, îmbrăcăminti preoțești, uniforme militare.

OBIECTE PENTRU CASĂ

perdele, fețe de masă, cuverturi, broderii, stoffe de mobile, mănuși, umbrele și tot felul de obiecte din fahul acesta. Rochiile se curăță întregi nedescusute, fără să-și piardă culoarea, lustrul și fasonul.

Curățitul unei haine bărbătești 1 fl. 20 cr.

Micile reparaturi și călcatul hainelor dela curățit, este gratuit.

Catifea și plūs, se primește pentru aburat. Gouvratul se execută în felul cel mai frumos și uimitor de ieftin. Curățitul chemica al perdelelor de dantelă, se execută cu multă îngrijire.

Comandele din provincie, se execută punctual și repede.

Înștiințare!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public consumator, cumcă

măcelăria mea

din Str. Florian am mutat-o de prezent în

Str. Aulich Lajos Nr. 16.

recomand totodată tot felul de preparate din carne proaspătă de porc și rog pe on' public să mă partinească.

Cu distinsă stimă:

George Simandan

măcelar.

**Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din
Crema de față Regina**

care pentru însușirea neîntrecută de setare la expoziția din 1900 Paris a premiata.

Crema Regina curăță timpul cel mai scurt față de orice altă **Un borcan 1 cor. 40 fl.**

Pudra Regina se recomanda ca cea mai bună dintre pudrele de acum cunoscute. Se vind în culoare roză și cremă. **O șcutulă 1 cor. 40 fl.**

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă și înfrumșetarea feței. **O bucată 70 fl.** De vândut în laboratorul chemical

Temesváry József, apotecar **SZEGED, Petöfi Sugár-utca** și la **Török József, apotecar, Budapest** Király utca.

FABRICĂ DE TRĂSURI

Vadász és Grósz

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

aranjată pentru putere electrică.

Își recomandă trăsurile de fabricate în rangul prim, care se află permanente în deposit.

La expoziția din Oradea-mare au fost premiate

Telefon pentru întreaga provincă nr. 445.

La dorință se trimite preț-curent gratuit și franco.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA ÎN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA ÎN 1854.

FIRMA FONDATA ÎN 1854

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericii și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

Laboratoire Cosmetique Matilde

Contra catharelor cele mai învechite a le
ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele siru-
pul de brad Castillio. Alină tusa, în-

47 Kgr. cântărea
d. Dr. Gera Attila din Volo-
sánka, care din tu ber-
losă s'a vindecat pr in siru-
pul de brad Castillio și de
sirupul Hypophosphat

s'a îngrășat de 120 Kgr.

cează asudările de
peste noapte, paten-
tează apetitul bolna-
vului, încetează scu-
parea de sânge. Pre-
țul unei sticle 2 cor.
40 fil. In casuri de
tot grave și pilulele
„Guajacolin“ o
cutie 4 cor.

Pentru anemici,
femei în galbi-
nare, pe cari ii
doare foarte mult
mijlocul spatelor,
cărora le slăbesc pu-
terile la un lucru
bagatel, pe cari con-
sevent ii doare ca-

pul slabilor, cari doresc că se îngrășe și în-
tărească, cel mai bun medicament e „SYR
HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat
de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.
Epistole de recunoștință în schimbul tim-
brelor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dlu Kun István, farmacist în Hajduszovát.
Vă rog a-mi mai trimite o sticlă sirup de brad. Cu
efectul celei lalte sunt deplin mulțumit. Cu stimă
Nicolau Bogdan, paroch, Miclău-Lazur, u p. Drág-
Cséke.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat
crezământ până acum, dar de când am comandat dela
Dta siripul Hypophosphat, recunosc că și în ce-
nusă se găsește mărghăritar. Ori și cui pot reco-
manda cu conștiință liniștită medicamentele D-
voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra
pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera,
preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, fru-
moasă și rămenă să-ții dela-
turi pistrui, petele de ficat,
so întrebuințați

CREMA-ALIFIA-
SAPUNUL PUDRA
MATILDE
1 coroană.
1 cor. 60 f.
80 fileri.
1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de
stat) este o în-
venție epocală
pentru econo-
mie. Cine o în-
trebuințează
după îndrumă-
rile prescrie:
porcul scapă
și de boala
cea mai pri-
mejdioasă și
că cele scrisă
nu formează
reclamă, mă
îndătoresc se
dau prețul
pentru fiecare
porc mort, da-
că întrebuin-
tând acest prav,
porcul totuși o murit. — O
cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul KUN ISTVÁN

laboratoriu de medicamente cosmetice
„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat
după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)
HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Correspondență din România se recere în limba fran-
ceză sau germană.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere pro-
venită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce sufer
de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil
de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical
chiar o minune.

Dl învățător-director Z. Szöke Albert din Pan-
czélcseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu mul-
țămintă; mi-a făcut o
mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o
durere de măsea, la durere de stomach, la
durere de înțepenirea gâtului și odată la durere
da cap l'am folosit cu deplin succes. Il reco-
mand călduros ori-și-cui, căci e o adevă-
rată binecuvântare pentru cei-ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la eso-
farea după lucrul greu, la împunsături din
coastă, la scrintituri, la dureri de stomach,
de piept și la dureri de foale etc, după o
singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul Spirit de gheață a întrecut
D-Tale — Spirit de gheață toată aștep-
tarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici
din acest medicament escelent. Cu deosebită
stimă

Kékellő Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite
cu rambursă sase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea postei; căci au un efect foarte bun
și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l reco-
mand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritu-
lui de gheață.

A t k á r Bander Gábor, măsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele
epistole de recunoștință și mulțumită, prin
cari e laudat spiritul de gheață.

Aceste puține specimene dovedesc escelența
și marea lui răspândire într'un timp foarte
scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco
ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă
mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inven-
tatorului se află atât pe sticlă, cât și pe
avisul de folosință.

Pe postă se numai 3 sticle mari sau 6
sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaș

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
Bajuszpadró.

Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁGI

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințezi

pomada Hajdusági,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muste-
țelor, pregătită din materie neunsuroase. Efectul
se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin
lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimit numai
3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Védjegy.

Mai mulți de o mie de medici renumiți re-
comandă și comandă pacienților lor

Balzamal reșesc

contra podagrei și a reumel,
recunoscut mai bun medicament de în-
treaga lume.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe
lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că am in-
ventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios
pentru pielea feței.

Știind că toate alifiile de pân'acum pentru înfrumusețarea feței sunt
stricăcioasă, după multă străduință mi-a succes, se inventez un medica-
ment nesticăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fáy e unica nesticăcioasă contra pistruiilor, jubri-
fitor și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peциugini și ori
ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbărciturile, fața pielii o face mai
fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercuriu, și astfel
nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă,
cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține un-
soare și suplimente bine poudra.

Un borcan de CREMA FAY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele să-
punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare
frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespond trei culori, de-
schisă nrul 8, rosie nrul 12
și roșie închis nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numeră.
Acestea alifiu sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără
se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a
pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței
culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun
de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori
blond,
brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndejuns, ca pî-
răl sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înaspresc pî-
rul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce
e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a
astmei.) — Iarna în-
deosebi pe vremea, când e noros mulți sufar din tusa, respirare nere-
gulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale ii istonesc pe om în un
grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap,
spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Pic-
turile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice
atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână
deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție,
pe din afară cu inscripție „Coloniale“. Prețul unei sticle cu cele necesare
ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate
periodică, la dureri ascunse și la răceli
de acest soi. Inceată dureriile, la moment redă sănătatea. — Un
borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Frecând
gingivalele cu ele, du-
rerile de dinți provenite din ori ce cauză, necetează la moment. O sticlă
70 de fil.

FARMACIA

GROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.

Comandele pentru liferarea se face cu reîntoarcerea poștei
în întreagă țara.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat
se trimite gratis și franco.

Am onoare a aduce la cunoștința onoraților cumpărători, că prăvălia

Masztig P. és társa

de pe piața Andrassy Nr. 22, in Arad am cumpărat-o noi și o vindem sub firma noastră.

Cu distinsă stimă:

PFEIFER PÁL és TESTV.

Prețuri fixe ieftine!

Batiste 1/2 duzină cu 3 ajururi de în 1.75 cr.
Ciorapi de ață brodați cu mătase 75 cr.
De flor fără cusătură, dela 55 cr. în sus.
Albituri de mătasă de damast. Cele mai fine stoffe de lână și de spălat.
Zefir frumos 60 cm. lat cu 13 cr.
Cămăși de damă frumoase de șifon spălate, cu 95, 1.20, 1.38 cr.

Delainuri de spălat frumoase 19, 23 cr.
Prosoape fine de frotat 65, 75, 1.10 cr.
Bluze frumoase brodate 88, 1.20 cr.
Ciorapi fini de ață ajour 65, 75, 85 cr.
Cămeși de zefir englezesc fabricația proprie cu 1.85 cr
1/4 duzină ciorapi bărbătești 50 cr.
Cravate elegante de pichet 1/4 duzină 50 cr.

Ismene scurte 56, 75 cr.

Mănuși de ață și de mătase lungi, perechea cu 25, 35, 45, 55 cr. în sus.

Umbrelc de ploaie și soare fine.

Lucruri de mână imprimate și începute cu toate prețurile convenabile.

Prăvălia centrală în Budapesta: Ferenciek tere 4, și Egyetem-tér 5.

Premiat la expoziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TODOR

parche, mozaic, lac crtoureai, de praf

ARAD, Edelspacher-utcza nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă lacul său pentru parchete, inventată de el însuși și întrebuițat de ani de zile, care s-a deosebit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuițare dăm bucurosi oricui instrucții asupra întrebuițării. Primește lachirarea parchetelor pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va convinge pe oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui din străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzători en gros vor avea reduceri. Periile trebuitoare să vind cu prețurile cele mai avantajoase.

AMESTEC DE CAFEA PRĂGÎTĂ INDIANĂ

e cea mai bună, cea mai aromatică, cea mai cercat și totuși mai ieftină cafea dintre toate cele cunoscute până acum.

Se capătă în ARAD numai a

Rothstein Mó

Telefon 350. prăvălia de delicatose și speceie „La pisica neagră” Telefon

Arad, piața Szabadság nr. 3.

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că amestecul de cafea făcut de mine, va fi compus numai din cafea nobilă India sudică, de trei ori pe săptămână, cu mașini de prăgimele foarte comandate spre acest scop, chiar de aceia mă sesez cu aceia rugare către publicul din Arad și jur se binevoiesc se facă la mine o încercare, să se convingă despre cele spuse.

Amestecul de cafea indiană pregătită, se poate cumpăra în următoarele pachete: 1/8 klg. 50 fil., 1/4 klg. 1 cor., 1/2 2

Mağazin mare de:

Vinuri de șampanie franțuzesti și ungurești
liquor din țară și străinătate, precum tot felul
de articoli de speceie.

Înștiințare!

Am onoare a atrage atențiunea onoratului public, că

am deschis și am arangeat din nou

► grădina mea ◀

din Micălaca de pe terenul nou.

Recomand în atențiunea onor. excursioniști mai ales bucătăria mea ungurească, mâncările calde și reci.

În zilele de lucru și Duminica în grădină cântă lăutari din Arad excelenți.

Popicăria din nou renovată.

În localul meu plăcut, familiar servesc onor. vizitatori cele mai bune vinuri de deal și bere proaspătă din ghietărie cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Solicitând părtinirea on. public

rămân cu distinsă stimă:

Lázár Péter,

restaurator în Micălaca nouă.

nr 585. Adresa telegrafică: Reppmann, Arad.
Atelier de arhitectură alui
Reppmann Gyula
 arhitect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:
 Cancelaria filială: AD, Weitzer János-u. 13 (este drum de poșta principală).
 Cancelaria principală: BUDAPEST Baross-utca 46.

Primește tot felul
 lucrări de biurou în cadrul arhitecturii.
 Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul cheltuielilor se angajază la prețuri ș. a.
 Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă
 de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
 este escelentă

Spirtul Reuma

incercat de alătea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
 Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

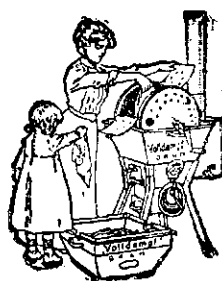
Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, întreprindere de sticlărie (Hotelul „Pannónia“).

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Mașina de spălat cu
aburi („Teligöz“)
 sistem **JOHN.**

Cea mai perfectă mașină de
 spălat a actualității!

În raport cu spălătul
 cu mână, se economisește
 75% din timp, lucru, săpun,
 apă și combustibil.

Rufele se cruță.

Aparat de spălat, fert,
 aburit și desinfectant
 totodată.
 Ocupă loc mic.

Garanție: se transportă pentru încercare fără nici un obligament.

Deposit stabil:

Póhm János

ferărie.

ARAD, Szabadság-tér.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

dupa mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de intabulare, convertez datoriile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Insttutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciabs.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

E indispensabilă în ori ce casă.

E indispensabilă în ori ce casă.

Cel mai frumos loc de vilegiatură în ARAD.

Să nu negligeze nimeni de a merge

În chioscul Parcul „Baross“

de nou re-
novat din

unde stă la dispoziția onor. public

Buffé rece și Cofetăria.

Zilnic cântă lăutarii dela orele 5. — Atât prețurile buffetului cât și ale cofetăriei sunt cele mai moderate și astfel întru toate acestea cere părtinirea

Mihályi Gyula, cofetari.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad

ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticuri franțuzești și englezești.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5

Planuri și execuții: Pentru prevedere cu apă și iluminare precum și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Vânzare de saci și ponve.

Institut de a împrumuta saci.

Am onoare a aduce la cunoștința firmelor agricole și a agronomilor din loc și din împrejurime, că în a. c. la 1 Iunie

în Arad, Boros Béni-tér 1, lângă ferăria lui Hartmann Samu, în casa dlui dr. Sever Ispravnic

am înființat un institut pentru a împrumuta saci

unde 50,000 de saci stau la dispoziție.

În aceeași localitate mă ocup cu vânzarea a tot felul de saci și ponve, precum și cumpărare de saci de țărâțe și făină odată folosiți.

Braun Miksa.

≡ Cumpărare și vinderea de saci de făină și țărâțe folosiți. ≡